

SOCIETAT CATALANA DE BIOLOGIA
FILIAL DE L'INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS

Carrer del Carme, 47
08001 Barcelona

Núm. 140

Març 2001

QUÈ CAL SABER?

LA GLOSSOPEDA O FEBRE AFTOSA

D'un temps ençà, dues malalties que afecten els ramats estan d'actualitat: l'**encefalopatia espongiforme dels bovins (BSE)**, de l'anglès *bovine spongiform encephalopathy*), anomenada popularment «**malaltia de les vaques boges**», i la **glossopeda o febre aftosa**. En el núm. 109 de QUÈ CAL SABER? (novembre 1997) ja vam parlar sobre la BSE i el seu agent etiològic, que és un **príó**.

La glossopeda o febre aftosa és una **epizoòtia**, és a dir, una malaltia infecciosa que afecta un gran nombre d'animals d'una espècie o de més d'una en un extens territori, que es transmet amb gran rapidesa i que també pot afectar l'espècie humana. Aquesta malaltia afecta la cabanya de bovins i altres **artiodàctils** domèstics o salvatges. (Els artiodàctils són mamífers ungulats amb les extremitats acabades en un nombre parell de dits, dos dels quals, com a mínim, els serveixen per aguantar-se a terra; són simètrics i formen l'**unglot** —en castellà, *pezuña*.)

Els dos noms que rep aquesta malaltia estan relacionats amb les característiques de la infecció. En el cas de **febre aftosa**, fa referència a la formació d'**aftes** (petites lesions ulceratives) a la boca i entre les ungles dels animals malalts. En el cas de **glossopeda**, recorda la localització de les esmentades aftes: **glosso-** és una forma prefixada del mot grec *glōssa*, 'llengua', i **-peda** prové del llatí *pes, pedis*, que significa 'peu'.

L'agent que causa la glossopeda és l'**aftovirus**, també anomenat **virus FMD** (de l'anglès *foot-and-mouth disease*, que és el nom que rep la malaltia en aquella llengua), que és un virus de la família dels **picornavirus**. Els noms de les famílies de virus solen indicar alguna característica comuna als membres que les componen. Els picornavirus són uns virus molt petits (**pico-** és una forma prefixada que en el sistema internacional equival a 10^{-12}) i el seu àcid nucleic és un **RNA** (no **ARN**)¹ monocatenari. El 1898, els bacteriòlegs Friedrich Löffler i Paul Frosch van deduir que la glossopeda devia estar causada per un agent infeccios més petit que els bacteris, si bé els mitjans tècnics de l'època no en permetien la visualització.

1. Vegeu el núm. 100 (novembre 1996) de QUÈ CAL SABER?